

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ: ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ

Μονοπάτι «Λούματα των Αετών»:

Μία περιπατητική διαδρομή με γεωλογικό και περιβαλλοντικό ενδιαφέρον

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (9:00πμ -13:30μμ), αλλά μπορεί να επεκταθεί μέχρι τις 16:30μμ.

Σημείωση 1: Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι τις 13:30μμ. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί την επέκτασή του μέχρι τις 16:30μμ, τότε αυτό μπορεί να επεκταθεί με επιπλέον ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μετά από συνεννόηση των συνοδών εκπαιδευτικών με το προσωπικό του ΚΠΕ.

Σημείωση 2: Σε συνεργασία με το προσωπικό του ΚΠΕ και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας. Η ανάπτυξη του πιο κάτω προγράμματος, όπως επίσης και οι δραστηριότητές του είναι ενδεικτικές.

Σημείωση 3: Σημείο συνάντησης του προγράμματος είναι ο εκδρομικός χώρος Αρκολαχανιά (Μέσα Ποταμός). Ακολουθεί μετάβαση με το λεωφορείο στο σημείο αφετηρίας του μονοπατιού «Λούματα των Αετών».

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Ενημερωθούν για το Ευρωπαϊκό Δίκτυο «Natura 2000».
- Ενημερωθούν για τα μονοπάτια μελέτης της φύσης ως περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και να αντιληφθούν τη σημασία τους.
- Προσανατολιστούν στον χώρο και να αναγνωρίσουν σημεία ενδιαφέροντος του μονοπατιού με τη βοήθεια χάρτη και πυξίδας.
- Γνωρίσουν και να κατηγοριοποιήσουν τη χλωρίδα και πανίδα του μονοπατιού «Λούματα των Αετών».
- Μελετήσουν και να καταγράψουν τη ζωή σε ένα ποτάμιο οικοσύστημα.
- Αναγνωρίσουν τις σχέσεις αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες ενός οικοσυστήματος.
- Εντοπίσουν τις ανθρώπινες παρεμβάσεις του μονοπατιού και να αξιολογήσουν τις επιδράσεις τους στο φυσικό περιβάλλον.

- Αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, συγκέντρωσης πληροφοριών και στοιχείων από το πεδίο.
- Συνειδητοποιήσουν τη σημασία της βιοποικιλότητας για το περιβάλλον και την αειφορία.
- Αναγνωρίσουν τη σημαντικότητα που έχουν τα μονοπάτια της φύσης ως βασικά πεδία μελέτης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου μιας περιοχής.
- Συνειδητοποιήσουν την ατομική και συλλογική ευθύνη για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Διατυπώσουν εισηγήσεις για ορθή διαχείριση των βιοτόπων για τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- 9:00 – 9:30** **Αφιξη και καλωσόρισμα στον εκδρομικό χώρο Αρκολαχανιά (Μέσα Ποταμός)**
- Οι μαθητές/μαθήτριες ενημερώνονται για το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών «Natura 2000» και εξοικειώνονται με έννοιες που σχετίζονται με το θέμα. Μελετούν χάρτες με τις προστατευόμενες περιοχές της Κύπρου, ενημερώνονται για τα μονοπάτια μελέτης της φύσης και εντοπίζουν το μονοπάτι που θα μελετήσουν.
- 9:30 – 9:45** **Μετάβαση στην αφετηρία του μονοπατιού μελέτης της φύσης**
- 9:45 – 10:00** **Αφετηρία - Ετοιμασία για μελέτη πεδίου στο μονοπάτι «Λούματα των Αετών»**
- Οι μαθητές/μαθήτριες οργανώνονται σε ομάδες, δίνονται βασικές οδηγίες για τον τρόπο εργασίας τους και συζητούνται βασικοί κανόνες συμπεριφοράς και ασφαλείας κατά τη μετακίνησή τους στο μονοπάτι. Προσανατολίζονται στον χώρο με τη βοήθεια χάρτη και πυξίδας και αναγνωρίζουν σημαντικά σημεία του μονοπατιού και της γύρω περιοχής.
- 10:00 – 13:30** **Μονοπάτι της φύσης «Λούματα των Αετών»**
- Μελέτη πεδίου**
- Οι μαθητές/μαθήτριες:
- **Χλωρίδα μονοπατιού**
Παρατηρούν και ταυτοποιούν τη χλωρίδα που απαντούν στην περιοχή με τη χρήση οδηγών αναγνώρισης. Καταγράφουν τα είδη που εντοπίζουν και τα διαχωρίζουν σε κατηγορίες (δέντρα, θάμνους, πόες). Παρατηρούν μέρη των φυτών με τη χρήση μικροσκοπίων ή μεγεθυντικών φακών.
 - **Πανίδα μονοπατιού**
Παρατηρούν την πανίδα του μονοπατιού χρησιμοποιώντας κατάλληλα εργαλεία (μεγεθυντικούς φακούς, κιάλια), φωτογραφίζουν σημεία ενδιαφέροντος και καταγράφουν βιοδηλωτικά ίχνη που εντοπίζουν. Συμπληρώνουν σχετική κλειδα ταυτοποίησης.
 - **Βιοποικιλότητα ποτάμιου οικοσυστήματος - Μετρήσεις**
Καταγράφουν τη βιοποικιλότητα του ποτάμιου οικοσυστήματος, μελετώντας τα είδη ζώων και φυτών που εντοπίζουν κοντά ή μέσα στο νερό. Μελετούν τα

χαρακτηριστικά των αβιοτικών παραγόντων του οικοσυστήματος με τη χρήση ειδικών οργάνων (θερμοκρασία και οξύτητα (pH) του νερού, θολότητα – διαύγεια νερού, θερμοκρασία του αέρα, υγρασία εδάφους). Συζητούν για τον τρόπο με τον οποίον οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν τη βιοποικιλότητα ενός οικοσυστήματος.

- **Ανθρώπινες παρεμβάσεις**

Εντοπίζουν ανθρώπινες παρεμβάσεις στο μονοπάτι και στη γύρω περιοχή και συζητούν πώς αυτές επηρεάζουν το οικοσύστημα της περιοχής.

- **Δραστηριότητα «Οικολογική Αλυσίδα»**

Αναλαμβάνουν ρόλο βιοτικών και αβιοτικών στοιχείων ενός οικοσυστήματος και αναγνωρίζουν τις αλληλεπιδράσεις που το χαρακτηρίζουν.

Σημαντικότητα μονοπατιών της φύσης - Ατομική και συλλογική ευθύνη για ορθή διαχείριση

Οι μαθητές/μαθήτριες αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα των μονοπατιών της φύσης στη διατήρηση της βιοποικιλότητας μιας περιοχής και στην προστασία του φυσικού μας πλούτου. Συζητούν για τις ανθρώπινες δραστηριότητες που θέτουν σε κίνδυνο τη χλωρίδα και πανίδα των προστατευόμενων περιοχών και συνειδητοποιούν την ατομική και συλλογική ευθύνη για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Διατυπώνουν εισηγήσεις για καλύτερη διαχείριση του μονοπατιού από τις αρμόδιες αρχές και από τους/τις επισκέπτες/επισκέπτριές του.

Αναχώρηση και επιστροφή στο σχολείο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

13:30 – 16:30 Επιστροφή στο ΚΠΕ – Δημιουργικές δραστηριότητες

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το ολόημερο πρόγραμμα (9:00πμ - 16:30μμ), οι μαθητές/μαθήτριες συνεχίζουν το πρόγραμμα με ανατροφοδοτικού τύπου δραστηριότητες όπως:

- Σχεδιασμός αφίσων προβολής των «Μονοπατιών της Φύσης».
- Συγγραφή κώδικα ορθής συμπεριφοράς για τους/τις επισκέπτες/επισκέπτριες των περιοχών «Natura 2000».
- Καλλιτεχνικές δημιουργίες με υλικά που έχουν συλλέξει από το πεδίο μελέτης.
- Εκθεση φωτογραφιών της περιοχής.
- Κατασκευή φυτολογίου/αρωματολογίου του μονοπατιού.
- Σχεδιασμός αφίσων προστασίας των απειλούμενων ειδών της περιοχής.

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για τον σκοπό αυτόν μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό ή το σχολείο μπορεί να κάνει διευθετήσεις για να γευματίσουν σε εστιατόριο της περιοχής.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα, μολύβια και χρώματα.

- Είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες, με βάση τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.
- Έχουν μαζί τους παγούρι με νερό και δεκατιανό για να φάνε ή κάτι ελαφρύ να φάνε.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια ή παπούτσια για περπάτημα.
- Τα φύλλα εργασίας, τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων, παρέχονται από το ΚΠΕ.